

XI. SJAZD KSČ A ÚLOHY FILOZOFIE

FRANTIŠEK VARTÍK

XI. sjazd sa stal historickým medzníkom v živote našich národov. Vytýčil úlohu dovŕšiť socialistickú výstavbu v Československu. Vytýčenie tejto úlohy je zákonným dôsledkom revolučného vývinu a zmien, ktoré sa u nás uskutočnili od oslobodenia v roku 1945 a najmä od víťazstva československého pracujúceho ľudu vo februári 1948.

Neodlučiteľnou súčasťou dovŕšenia výstavby socializmu je revolúcia v oblasti ideológie a kultúry. Bez kultúrnej revolúcie je vybudovanie socialistickej spoločnosti nemysliteľné. Táto úloha kladie zvýšené nároky aj na marxistických filozofov.

Dialektický a historický materializmus zohráva veľmi významnú úlohu pri budovaní socialistickej spoločnosti. Ako svetonázor komunistickej strany je teoretickým základom pri vypracovaní jej politickej línie. Komunistická strana a jej orgány, ako sa na to poukázalo aj v diskusii na XI. sjazde, analyzujú spoločenskú skutočnosť a zovšeobecňujú skúsenosti pracujúcich. Ako vedúca sila socialistickej prestavby spoločnosti stretáva sa komunistickej strana vo svojej praktickej činnosti s pôsobením objektívnych spoločenských zákonov, získava obrovské množstvo poznatkov a faktov zo života našej spoločnosti. Celá činnosť komunistickej strany sa riadi vedeckým učením marxizmu-leninizmu. Z toho úplne zákonite vyplýva skutočnosť, že komunistickej strane je prirodzeným centrom ideologickej, teoretickej práce. Marxistická filozofia sa neustále rozvíja a obohacuje spolu s rozvojom spoločnosti a na základe rozvoja vied.

XI. sjazd KSČ a aj prípravy naň niesli sa v znamení hlbokého teoretického rozboru konkrétnych problémov našej spoločnosti. Sjazd riešil a poukázal na celý rad teoretických problémov, súvisiacich s uskutočňovaním socialistickej výstavby u nás; rozbor týchto problémov a ich ďalšie rozpracovanie je úlohou filozofov.

Komunistická strana Československa venovala a venuje zvýšenú pozornosť ideologickým otázkam. Venuje pozornosť osobitne teoretickej práci v oblasti spoločenských vied, pre ktorú sa významným medzníkom stal XX. sjazd KSSS. Zovšeobecňujúc skúsenosti medzinárodného revolučného hnutia, skúsenosti zo socialistickej výstavby v Sovietskom sväze a v ľudovodemokratických štátoch, XX. sjazdu KSSS obohatil marxisticko-leninské učenie, podniatil marxistickú filozofiu k rozvinutejšiemu a tvorivému riešeniu všetkých otázok. Buržoázni ideológovia sa usilovali tento tvorivý ideový a politický rozmach po XX. sjazde KSSS označiť za krízu medzinárodného komunizmu a jeho ideológie. No sila a správnosť marxisticko-leninského učenia a jeho filozofie sa neustále potvrdzuje nezadržateľným rastom a vývinom svetovej socialistickej sústavy, rastom protiimperialistického hnutia vo svete, rozkladom kolonializmu.

Komunistická strana Československa prijala v celej šírke výsledky a závery XX. sjazdu KSSS a vyvodila z nich závery pre vlastnú prácu. Celá jej činnosť sa ubera v duchu výsledkov a prínosu XX. sjazdu KSSS. V súčasnom období v súvislosti s úlohami na ceste k dovŕšeniu etapy prechodu od kapitalizmu k socializmu vyzdvihla KSČ do popredia praktického, politického aj teoretického života problematiku rozporov v našej spoločnosti. XI. sjazd KSČ bol príkladom tvorivého riešenia problémov, ukázal cestu a spôsob rozvíjania marxizmu-leninizmu, rozvíjania marxistickej filozofie na podklade zovšeobecňovania poznatkov a skúseností praxe socialistickej výstavby. Na podklade hlbokaj marxistickej analýzy sjazd KSČ dal príklad plodného riešenia nových problémov a odhaľovania ďalších revolučných perspektív vývinu našej spoločnosti.

Ak máme hovoriť o význame sjazdu KSČ pre filozofiu, nemôžeme vychádzať a obmedziť sa iba na sjazdové rokovania. Sjazd a jeho prínos treba vidieť v nerozlučnej súvislosti s rozsiahlymi teoretickými a ideologickými prípravami, organizovanými stranou, ktoré mu predchádzali. V širokej politickej a ideologickej príprave XI. sjazdu KSČ sa riešili mnohé otázky, dotýkajúce sa situácie a úloh na úseku spoločenských vied i otázky teoretické atď. Výsledky a prínos týchto podujatí sa prejavili v rokovaníach a záveroch XI. sjazdu KSČ. V takomto zmysle treba chápať ako súčasť príprav XI. sjazdu KSČ júnové plénum ÚV KSČ v roku 1957, celonárodnú diskusiu k listu ÚV KSČ, návrh téz zprávy o činnosti ÚV KSČ XI. sjazdu strany a diskusiu k nim, seminár o ideologických otázkach v predsjazdovom období, ktorý usporiadalo III. oddelenie ÚV KSČ. V duchu návrhu téz zprávy o činnosti ÚV KSČ sa niesol aj sjazd Komunistickej strany Slovenska v máji 1958.

Vedúca úloha komunistickej strany sa v celej šírke prejavila aj v oblasti teoretickej. Jej tvorivá ideová iniciatíva, vyvierajúca z poznania spoločenskej praxe, priaznivo ovplyvňuje rozvoj spoločenských vied. Už v priebehu príprav XI. sjazdu KSČ upozornila na potrebu teoreticky riešiť také otázky života našej spoločnosti, ako je problematika rozporov v prechodnom období, problémy vzťahu všeobecného a zvláštneho v našich podmienkach, otázky komunistickej morálky a aktuálne otázky vedeckého komunizmu. Zdôraznilo sa, že filozofi by mali sústavnejšie pracovať na zovšeobecňovaní prevratných objavov špeciálnych, predovšetkým prírodných vied. V zpráve ÚV KSČ XI. sjazdu sa konkrétne poukázalo aj na úlohy filozofie. „Bez toho, žeby sme oslabovali pozornosť k ostatným odborom teoretickej činnosti, zdôrazňujeme — hovorí sa v zpráve —, že predovšetkým ekonomické vedy a naša marxisticko-leninská filozofia budú musieť rozpracovávať mnoho problémov, ktoré bezprostredne súvisia s dovŕšením výstavby socializmu. V marxisticko-leninskej filozofii ide o to: súčasne pri rozpracovávaní týchto problémov študovať dialektické črty v našom živote i v revolučnej praxi strany a pomáhať tak straníckym kádom k ovládnutiu marxistickej vedeckej metódy. Súčasne sa domnieva, že naši historici a spolu s nimi filozofi a ekonómovia môžu už v najbližších rokoch odstrániť zaostávanie, ktoré sa u nás prejavuje v rozpracovávaní otázok vedeckého komunizmu, ak sa zamerajú na problematiku súvisiacu s triednymi premenami a upevňovaním socialistických spoločenských vzťahov v našej spoločnosti.“¹

Ako sme už poukázali na začiatku, Komunistická strana Československa venovala veľkú pozornosť v celej teoretickej príprave vyúsťujúcej v sjazdových rokovaníach problémom správneho riešenia rozporov, ktoré vznikajú pri vývine našej spoločnosti. Riadiac sa materialistickou dialektikou komunistickej strany smelo od-

¹ Nová mysl, zvláštne číslo, jún 1958, 55.

halila rozpory, vznikajúce v procese budovania socializmu a poukázala na nutnosť ich správneho a včasného riešenia. V stretaní protikladov, v prekonávaní rozporov KŠČ vidí hybnú silu vývinu a v takomto zmysle sa nesú aj jej prakticko-politické opatrenia.

Vychádzajúc z analýzy vnútornej aj medzinárodnej situácie, sjazd KŠČ konkrétne poukázal na existenciu a charakter rozporov vo vnútri našej spoločnosti. Sjazd mohol konštatovať, že v našej krajine sa v podstate vyriešil hlavný antagonistickej rozpor medzi prácou a kapitálom, medzi proletariátom a buržoáziou. V súvislosti s ďalším víťazným napredovaním socializmu pri možnosti určitého oživenia strácajú postupne antagonistickej rozpory u nás na váhe a význame. Do popredia sa dostávajú rozpory neantagonistickej, ktoré sú spojené so samým rozvojom socialistickej spoločnosti. Súčasne však pri riešení vnútorných neantagonistickej protirečení treba vidieť širšie podmienky, za ktorých sa tieto protirečenia riešia. Ide predovšetkým o základný rozpor vo svete, o rozpor medzi kapitalizmom a socializmom, vplyvom ktorého antagonistickej charakter vo väčšej alebo menšej miere môžu nadobudnúť i naše vnútorné neantagonistickej protirečenia.

KŠČ upozorňuje na potrebu správne rozlišovať rozpory nevyhnutne späté so zákonitým vývojom socializmu od rozporov náhodných, ktoré nevyplývajú z objektívnych zákonitostí, ale z ich obchádzania a nerešpektovania, rozpory, zdrojom ktorých sú subjektívne chyby jednotlivcov a pod. Odporcovia socializmu sa usilujú zneužiť rôzne náhodné rozpory socialistickej spoločnosti, skresľujú a vyhlasujú ich za podstatné a nevyhnutné znaky socializmu. Neslobodno preto podceňovať ani rozpory náhodné. Ich prehliadnutie môže spôsobiť vážne škody a ťažkosti.

XI. sjazd KŠČ vyzdvihol dôležitosť včasného rozpoznávania a riešenia rozporov v našej spoločnosti, a to predovšetkým rozporov hlavných, ktorých úspešné riešenie je veľmi významné pre ďalší vývin našej spoločnosti.

Riešením konkrétnych problémov socialistickej výstavby v Československu strana odhaľuje zložitý a dialektický vzťah medzi socialistickejmi výrobnými vzťahmi a výrobnými silami. Skúsenosti z výstavby socializmu ukazujú, že trvalý súlad socialistickej výrobných vzťahov s charakterom výrobných síl nemožno chápať ako absolútny. KŠČ odhaľuje a rieši na jednej strane určitý nesúlad medzi výrobnými vzťahmi a výrobnými silami, ktorý vzniká zaostávaním organizačných foriem národného hospodárstva za potrebami výrobných síl. Na druhej strane upozorňuje na zjav opačný, a to na zaostávanie výrobných síl za potrebami a možnosťami, ktoré poskytujú socialistickej výrobné vzťahy v poľnohospodárstve pre ich rozvoj. Opatrenia a smernice KŠČ pre priemysel a poľnohospodárstvo ukazujú riešenie týchto rozporov a zabezpečujú neustály a plynulý rozvoj socialistickejho spôsobu výroby.

KŠČ pri riešení problémov a vytýčovaní úloh na ceste k dovŕšeniu socialistickej výstavby u nás tvorivo uplatňuje materialistickú dialektiku. Ukazuje tak zároveň smer a cesty ďalšieho rozvíjania marxistickej filozofie, jej nesmierny význam, poukazuje na neobmedzené možnosti tvorivého teoretického bádania, úzko spätého so životom a problémami spoločnosti.

Dovŕšenie socialistickej výstavby predpokladá dovŕšenie základnej premeny vo vedomí príslušníkov našej spoločnosti. Otázky ideologickej prevýchovy nášho ľudu sa v súčasnom období dostávajú v celej šírke do popredia. Už IX. sjazd KŠČ, na ktorom sa vytýčila generálna línia výstavby socializmu, dal úlohu dosiahnuť taký stav v ideologickej oblasti, aby sa dialektický materializmus stal svetonázorom celej našej spoločnosti. Dnes, keď sa ľud stáva stále vo väčšej miere uvedomelým tvorcom dejín, nadobúda ideová a výchovná práca stále väčší význam. Vytvorenie podmienok pre

neustály rast tvorivej iniciatívy a aktivity ľudu predpokladá, aby si väčšina pracujúcich osvojila vedecký svetonázor, aby sa zbavila ideologických prežitkov minulosti. V súčasnom období je preto osobitne dôležité cieľavedomé riešenie rozporov, ktoré takto vznikajú medzi prevažne socialistickým charakterom základne našej spoločnosti a pozostatkami nesocialistických ideológií v myslení ľudu. Hlavnou metódou prekonávania týchto rozporov musí byť sústavná politickovýchovná práca, ktorá povedie k definitívnemu víťazstvu marxisticko-leninskej ideológie vo vedomí celej našej spoločnosti. Na riešení týchto protirečení sa významnou mierou majú zúčastniť aj pracovníci filozofického frontu. Pre splnenie tejto úlohy bude potrebné, aby sa šírenie a propagovanie marxistickej filozofie do dôsledkov zbavilo odtrhnutosťou od života, od revolučnej praxe, ktorej doteraz dostatočne nepomáha. Filozofi si musia uvedomiť túto skutočnosť, na ktorú ich komunistická strana upozorňuje, že totiž nie je správne, ak sa filozofia zameriava len na inteligenciu, akoby sa netýkala aj straníckych funkcionárov, robotníkov, technických a hospodárskych pracovníkov... Takejto orientácii potom unikajú naliehavé otázky súčasného života a sama filozofia potom nespĺňa úlohy, ktoré jej v epoche výstavby socializmu prislúchajú.

Prevrat v nadstavbe, premena spoločenského vedomia — to je zdĺhavý proces, v ktorom sa zmeny v ekonomike neodrážajú automaticky v nadstavbe vo všetkých jej zložkách, ako sa to konkrétne prejavuje aj v nadstavbe našej spoločnosti. Na samu filozofiu a jej inštitúcie významnou mierou vplyvajú rozhodujúce zložky socialistickej nadstavby: komunistická strana a ľudovodemokratický štát, ktoré zabezpečujú a usmerňujú priebeh premien v ostatných zložkách nadstavby podľa potrieb a ideí novej panujúcej triedy, tak aby všetky zložky nadstavby pôsobili a aktívne sa účastnili na socialistickej pretváraní života spoločnosti.

Dnes možno konštatovať, že jednotlivé práce z oblasti filozofie ako aj činnosť filozofických ustanovizní v posledných rokoch začali kráčať správnym smerom, tak, ako to vyžaduje marxistická filozofia a úlohy spoločenského života. Je to smer, ktorý zvlášť jasne ukázal XX. sjazd KSSS, smer tvorivého riešenia a rozpracovania problémov, ktoré prináša prax socialistickej výstavby, veľký rozmach prírodných a technických vied, smer, ktorý na základe riešenia konkrétnej situácie prináša jasné odhalenie a poznanie ďalších perspektív, smer nekompromisného boja proti nepriateľským ideológiám.

Aj keď sa situácia v oblasti filozofie v mnohom zlepšila, predsa sa ešte nemožno celkom uspokojiť s jej stavom. Ideologická oblasť sa stáva stále významnejšou oblasťou, v ktorej sa neodzrkadľujú iba boje a protirečenia, vyrastajúce z vnútornej situácie našej krajiny; v celej šírke sa v nej odzrkadľujú protirečenia, ktoré dnes poznačujú celý vývin vo svete, a to protirečenia medzi imperialistickou a socialisticou svetovou sústavou. Imperializmus a jeho ideológovia vynakladajú všetko úsilie na znemožnenie rastu a napredovania socialistických krajín. Ideologické zbrane tvoria významnú časť prostriedkov, ktorými chcú tento cieľ dosiahnuť. Vo svojej činnosti sa pri šírení protisocialistických náhľadov opierajú o prežitky vo vedomí ľudí, ktoré sa snažia využívať pre svoje ciele. Náš boj proti buržoáznym ideológiám musí byť konkrétnejší. Treba počítať tiež s tým, že dovŕšenie socialistickej výstavby, ako na to ukazuje KSČ, dokončenie triednych premien definitívnym odstránením antagonistických tried, spôsobí zintenzívnenie boja na úseku ideologickom. Prítom treba prekonať existujúce vplyvy dogmatizmu a subjektívizmu a bojovať proti všetkým formám a prejavom revizionizmu, ktorý je v súčasnom období hlavným nebezpečenstvom v medzinárodnom komunistickom hnutí.

Skúsenosti medzinárodného robotníckeho hnutia i Komunistickej strany Česko-

slovenska svedčia o tom, že v boji proti revizionizmu nemožno ani na chvíľu poľaviť. Stanovisko KSČ je príkladom hlbokého a principiálneho boja proti revizionistickým náhľadom a tendenciám. Veľmi jasne to možno pozorovať najmä od XX. sjazdu KSSS, odkedy sa nápor tejto buržoáznej ideológie mimoriadne zintenzívnil a rozvinul. Revizionisti sa usilujú prikrášliť kapitalizmus všetkými prostriedkami a diskreditovať, očierňovať socializmus. Pokúšajú sa dezorientovať pracujúcich v ich boji za socializmus. Revizionisti vo svojich útokoch sa zameriavajú na základné princípy marxizmu-leninizmu, na Základy marxistickej filozofie. Snažia sa vyvrátiť učenie o triedach a triednom boji, o proletárskej revolúcii a diktatúre proletariátu, o socialistickom štáte a proletárskom internacionalizme. Útočia proti vedúcej úlohe komunistickej strany v systéme diktatúry proletariátu, popierajú všeobecne črty a zákonitosti prechodného obdobia od kapitalizmu k socializmu atď.

Skutočnosť, že u časti našich vedeckých pracovníkov sa prejavujú ešte pozostatky neprekonaných buržoázných názorov — ako na to poukázal ÚV KSČ —, iba zosilňuje nebezpečenstvo revizionizmu, ktorý dnes predstavuje hlavné nebezpečenstvo pre ďalší rozvoj spoločenských vied. Proti revizionizmu treba bojovať rozhodne, ale rozvážne. „Nemožno totiž povedať, že by každá chyba, ktorej sa pracovník spoločenských vied dopustí, bola už revizionistickou tendenciou. Uznávame, že najmä pri rozpracovávaní nových otázok môže dochádzať k omylom. Strane ani vede však nepomôže, ak budeme tieto omyly obchádzať. Treba ich principiálne kritizovať a vecnou argumentáciou pomáhať k ich prekonaniu. Ak dnes teoretickí pracovníci často reklamujú právo na omyl, má strana právo a povinnosť vyžadovať od nich zodpovednosť za prácu a otvorene ukazovať na súvislosti niektorých chybných záverov s prenikaním rôznych marxizmu-leninizmu cudzích prvkov.“ (*Niektoré súčasné otázky ideologickej práce strany*, ÚVKSS, 1957, 61.)

Na Slovensku ideologický boj popri boji proti revizionizmu treba sústrediť aj proti zvyškom ľudáctva a buržoáznonacionalistickým tendenciám a osobitne zintenzívniť vedeckoateistickú výchovu.

Úloha bojovať proti prežitkom vo vedomí príslušníkov našej spoločnosti a konkrétne boj proti buržoáznym ideológiám všetkých druhov je nevyhnutným predpokladom a súčasťou ideologickej výchovy a prevýchovy pracujúceho ľudu v duchu marxizmu-leninizmu, je nevyhnutným predpokladom upevňovania morálnej a politickej jednoty nášho ľudu.

V súčasnej situácii je potrebné, aby sa v oblasti spoločenských vied vôbec a vo filozofii osobitne odstránili objektivistické tendencie, ktoré stavajú do protikladu vzťah vedy a ideológie v marxizme, vzťah straníckosti a objektívnosti.

V prípravách na XI. sjazd ÚV KSČ dôkladne rozobral situáciu v spoločenských vedách a zaujal zásadné stanovisko aj k tejto otázke. „V marxizme existuje jednota vedeckosti a straníckosti, marxizmus sa stal jedinou skutočnou vedou o spoločnosti práve preto, že je hlboko stranický, že vedome vyjadruje najplastnejšie záujmy robotníckej triedy, ciele a záujmy ktorej ako najpokrokovejšej triedy spoločnosti sa nikdy nemôžu dostať do zásadného rozporu s vedeckým poznaním“.²

Straníckosť marxistickej filozofie nie je v rozpore s objektívnou pravdivosťou. Naopak. Zárukou a predpokladom odhalenia a poznania objektívnej pravdivosti v spoločenských vedách je iba dôkladné vychádzanie a riešenie otázok z pozícií robotníckej triedy, uplatňovanie proletárskej straníckosti. Akýkoľvek odklon a ústupok z triednych pozícií proletariátu je zároveň pri riešení problémov spoloč-

² *Niektoré súčasné otázky ideologickej práce strany*, ÚV KSS 1957, 60.

ského života a filozofických problémov zvlášť odklonom od objektívnej vedeckej pravdy.

Tendencie niektorých teoretikov hľadať pravdu bez vedomého zapojenia sa do revolučného boja, vedeného marxistickou stranou, snahy robiť „čistú filozofiu“ povznesenú nad záujmy tried sú len subjektivistickou ilúziou, vyúsťujúcou do objektivismu, ktorý je jednou z foriem buržoáznej straníckosti. Otvorená alebo zahalená buržoázna straníckosť v súčasnom období je v rozpore s objektívnou skutočnosťou, zatiaľ čo straníckosť marxistickej filozofie je zákonite v súlade s vedeckou pravdou, verne odrážajúcou objektívne procesy prírody a spoločnosti. To vyplýva z toho, že marxistická filozofia vyjadruje záujmy robotníckej triedy, ktoré sú v trvalom súlade so zákonným vývinom spoločnosti a prírody. Na rozdiel od filozofických a iných spoločenských náhľadov slúžiacich vykorisťovateľským triedam, ktoré zohrávajú progresívnu úlohu iba za určitý historicky obmedzený čas a teda aj ich záujmy a náhľady sú iba v období progresivity tej ktorej vykorisťovateľskej triedy zamerané na poznanie objektívnej zákonitosti vývinu, s ktorou sú v dočasnom súlade, náhľady slúžiace záujmom robotníckej triedy sa zákonite o toto poznanie trvale usilujú, pretože robotnícka trieda nepredstavuje výrobné vlastnícke vzťahy, ktoré by na určitom stupni vývinu vyžadovali, aby sa postavila proti ďalšiemu zákonitému vývinu spoločnosti. To je v dejinách prvý a zvláštny druh straníckosti, ktorá je počas celej historickej existencie triedy, z pozícií ktorej vychádza, zároveň v trvalom súlade s vedeckou, objektívnou pravdou.

XI. sjazdu KSČ pri vytyčovaní úloh kultúrnej revolúcie poukázal na nevyhnutnosť zvyšovania ideovosti a straníckosti. „Kultúrna revolúcia — hovorí sa v zpráve ÚV KSČ XI. sjazdu strany — má u nás svoje zvláštnosti, dané historickým vývojom a podmienkami našej krajiny. Silne rozvinutý kapitalizmus mal vplyv na pomerne vysokú kultúrnu úroveň obyvateľstva a na poprednom mieste robotníckej triedy; to nám prácu uľahčuje. Buržoázna demokracia predvojnového Československa umožnila však buržoáznej ideológii zapustiť vo vedomí ľudí, najmä stredných vrstiev, hlboké korene; to našu prácu sťažuje.“³

Prvou a základnou úlohou kultúrnej revolúcie bolo priblížiť kultúru ľudu. V tomto smere sa u nás využili veľmi priaznivé podmienky. A aj naďalej sa budú rozširovať možnosti širokého prístupu pracujúcich ku vzdelaniu a kultúre. „Pritom je však nevyhnutné dbať o to, aby vzrastala súčasne úroveň práce všetkých kultúrnych, umeleckých a vôbec výchovných inštitúcií, aby sa zvyšovala straníckosť a ideovosť nášho umenia, tlače, rozhlasu a filmu (podčiarkol F. V.).

A v tejto súvislosti sa vynára vážna úloha, ktorú filozofia zatiaľ plní u nás nedostatočne. Doteraz je taká situácia, že filozofi sa iba malým dielom účastnili na odrazení náporu liberalizmu a revozionizmu v oblasti literatúry a umenia. Mnohé nesprávne náhľady a tápania, pokusy presadiť protimarxistické, protistranícke hľadiská v oblasti umenia a literatúry sa nestretali s bojovým a zásadným straníckym postojom filozofov. Je jasné, že v týchto diskusiách nešlo o čisto „literárne“, „umelecké“ a „estetické“ problémy. Filozofi mohli a mali zaujať zásadné stanovisko k podstate problémov, ktoré sa riešili v oblasti umenia a literatúry v diskusiách a na stránkach časopisov. *Preto v budúcnosti pôjde o to, aby sa do dôsledkov prekonal stav ideologickej pasivity, aby sa zvýšil vplyv filozofického frontu na náš život v duchu marxizmu-leninizmu, v duchu politiky KSČ.*

Súčasné obdobie je poznačené prevratnými objavmi vo vede a technike. Toto

³ Nová mysl, zvláštno vydanie, jún 1958, 49.

obdobie prežívame v zriadení, v ktorom sú všetky predpoklady pre uplatnenie a ďalší rozvoj objavov v záujme ľudu. Filozofia má svoje miesto pri vytváraní nového spoločenského zriadenia. Dnes sa v celej šírke realizuje téza Karola Marxa: „Filozofi iba rôznym spôsobom svet vysvetľovali, ide však o to, zmeniť ho.“ Ľud v Československu spolu s ostatnými krajinami socialistickej sústavy pod vedením komunistickej strany riadiacej sa vo svojej činnosti marxistickou filozofiou dovŕšuje základnú prestavbu spoločenského zriadenia. Pretvára sa spoločenské vedomie na podklade zmien v ekonomike a v smere ideovovýchovej práce, ktorá vychádza zo základov vedeckého svetového názoru.

Význam marxistickej filozofie pre socialistickú výstavbu sa potvrdzuje každým dňom. Vedúcu úlohu pri jej rozvíjaní a tvorivom uplatňovaní v praxi má komunistická strana. Jej zásluhou bolo a je Československo pevnou súčasťou socialistickej sústavy, článkom, ktorý stmeloval a upevňoval jej ideovo-politickú jednotu.

XI. sjazd KSC vytýčil smelé a veľké úlohy. Tým, že vytýčil úlohu dovŕšenia socialistickej výstavby v Československu, stal sa významným historickým medzníkom. XI. sjazd ukladá filozofom dôležité úlohy. Sjazdové materiály, uznesenia a dokumenty ÚV KSC z obdobia príprav sjazdu ukazujú cesty a spôsob, ktorými sa má filozofia uberať. Bude potrebné, aby filozofi vychádzali vo svojej práci z toho, čo sjazd prináša a získané poznatky ďalej riešili a rozvíjali. Všetka práca na úseku filozofie, ak má splniť svoje najzákladnejšie poslanie, musí sa orientovať predovšetkým na potreby a problémy nášho života v najširšom zmysle slova.